

Maatilayrityksen menestystekijät

Pasi Rikkinen, MTT

Maatilayrityksissä liiketaloudellinen kannattavuus on kestävä menestymisen kannalta välttämätöntä. Kannattavuuteen vaikuttaa kuitenkin moni muukin asia kuin omassa toiminnassa onnistuminen.

Markkinoilla tapahtuvat suuretkin muutokset esimerkiksi tuotteiden hinnoissa vaikuttavat suoraan tilan tulokseen. Tämän lisäksi yhteiskunta ohjaa maataloutta vahvasti kansallisen ja EU-politiikan keinoin. Tukipolitiikka monine painotuksineen näyttelee maataloustuotannossa suurta roolia, ja sen tulevaisuuden kehitysvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia viljelijän kannattaa analysoida suhteessa omaan liiketoimintaan. Maatalousyrittäjältä vaaditaan nykyäänä liiketoiminnassaan monenlaisten haasteiden hallintaa.

Miten menestymistä mitataan

Liiketoiminnassa menestymistä voidaan mitata monella tavalla. Yleensä menestyminen on perustunut taloudelliseen suorituskykyyn, jossa taloudelliset tunnusluvut, kuten liikevaihto, kannattavuus, myynnin kasvu ja sijoitetun pääoman tuotto, ovat seurattavia tekijöitä. Tällöin keskitytään puhtaasti yrityksen tai yrittäjän taloudelliseen menestymiseen.

Lisäksi yrittäjän itsensä kokema menestyminen voi olla erilaista kuin suoraan taloudellisten tunnuslukujen kertoma menestyminen. Yrittäjyydessä menestymisenä pidetään myös yrittäjän elämäntavan ylläpitoa, elämänlaatua, asiakaslähtöisyyttä, hyviä johtamistaitoja ja hyvää mainetta. Nämä kriteerit toimivat hyvin erityisesti maatilayrittäjällä.

Menestymistä voidaan tarkastella maa- ja elintarviketaloudessa myös laajempänä kokonaisuutena, johon vaikuttaa koko elintarvikeketjun taloudellinen, teknologinen, ympäristöllinen ja sosiaalinen tila. Arvot ja elintarvikeketjun toiminnan eettinen hyväksyttävyys ovat tärkeitä tekijöitä, kun ketjua katsotaan kuluttajien näkökulmasta. Ristiriita näissä voi vaikeuttaa myös yksittäisen yrittäjän menestymistä.

Maatilat eivät ole yhdestä puusta veistettyjä

Maatilayritysten menestymistä arvioitaessa on otettava huomioon, että perheviljelinä ne ovat toisiinsa nähden usein eri vaiheessa elinkaarella. Sukupolvenvaihdos voi olla juuri tehty ja mahdollisesti on panostettu suurilla investoinneilla tilan kasvutavoitteeseen. Elinkaaren loppuvaiheessa toimintaa tehdään vailla suurta investointitaakkaa ja nautitaan työuran loppuvaiheen hedelmistä.

Myös kasvun rajaaminen on strateginen valinta, vaikka edellytyksiä kasvuun olisikin. Kun yrityskoko kasvaa, muuttuvat myös kriittiset menestystekijät. Yhdenmiehen yritys perustuu yrittäjän osaamiseen ja ahkeruuteen, perheyritys jo yhteistyön menestymiseen. Pienyrityksessä johtamisen rooli korostuu ja keskisuurissa ja suurissa yrityksissä muodollinen organisaatio, toimenkuvat ja johtamisjärjestelmät ovat välttämättömiä.

Tutkimuksen tuloksena liiketoiminnan kehittämisen opas

MTT, TTS (Työtehoseura), ProAgria Maaseutukeskusten Liitto ja Helsingin yliopisto tutkivat menestymistä ja liiketoimintaosaamisen kehittämistä kolmessa tutkimushankkeessa: Menestyvän maatilayrityksen johtaminen (MAJO), Maatilan suunnittelu- ja johtamistöiden työmenekit ja Muuttuva maaseutuyrittäjyys – Monialaisten tilojen, perusmaatilojen ja maaseudun muiden yritysten yrittäjyys ja resurssienhallinta 2000–2006. Tutkimusten rahoittajana on toiminut maa- ja metsätalousministeriön maatilatalouden kehittämisrahasto.

Lisätietoja: pasi.rikkonen@mtt.fi
puh. (09) 5608 6265

Miten maatilayritys menestyy?

Maatilayrityksen menestystekijät -kirjaan on koottu menestymiseen vaikuttavia tekijöitä ja taloudellisia tunnuslukuja uusista tutkimuksista. Maatilayrittäjien kokemia menestystekijöitä ovat hyvä taloudellinen tulos, ammatillinen onnistuminen, laadukas toiminta, tuotantoresurssien hallinta ja elämäntapa maatilalla. Toiminnan kannattavuus on menestymisen tärkeimpiä mittareita.

Kirja auttaa maatalousyrittäjää pohtimaan omaa strategiaa ja sen vaikutusta kannattavuuteen. Oppaassa käydään läpi esimerkkien kautta tulosten analysointia ja esitellään käytännönläheisesti maatalouskäytössä uusi Six Sigma -menetelmä, jonka avulla voi tehostaa toimintaa ja parantaa tuloksia. Kirjassa käsitellään lisäksi tulevaisuuden ennakkointia ja oikeiden investointipäätösten tekemistä.

Maatila on yrittäjälle sekä työpaikka että koti. Siksi taloudellisten seikkojen lisäksi menestymistä on myös maatilayrittäjän ja koko perheen hyvinvointi ja työtyytyväisyys.

Lue lisää: Maatilayrityksen menestystekijät. Pasi Rikkinen, Taina Harmoinen ja Hanne Teräväinen (toim.). Tieto Tuottamaan 123. ProAgria Maaseutukeskusten Liitto, MTT. 100 s.

Saatavuus ja tilaus: oppaita voi ostaa useimmista ProAgria Keskuksista, kirjakaupoista tai verkkokaupasta osoitteesta: www.proagria.fi/julkaisut tai puh. (020) 747 2485.

Hanne Teräväinen, ProAgria Maaseutukeskusten Liitto
Lisätietoja: hanne.teravainen@proagria.fi
puh. (020) 747 2406